

Monumentnummer*: 513624

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 13 oktober 1999
Kadaster deel/nr 82670/120

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Workum		Súdwest-Fryslân		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Noard	173			8711 AE	Workum		
Noard	175 A	A		8711 AE	Workum		
Noard	173		001	8711 AE	Workum		
Noard	173		002	8711 AE	Workum		
Noard	173		003	8711 AE	Workum		
Noard	173		101	8711 AE	Workum		
Noard	173		102	8711 AE	Workum		
Noard	173		103	8711 AE	Workum		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Workum	A			7695

Omschrijving**

Inleiding

De PASTORIE, behorend bij de rooms-katholieke St. Werenfriduskerk (apart monumentnummer 39479), is in 1876-1877 gebouwd naar ontwerp van architect A. Tepe (1840-1920) in een mengeling van Neo-Gotiek en Neo-Renaissance. Kerk en pastorie zijn in relatie tot elkaar ontworpen en vormen een geheel.

De pastorie ligt aan de noordzijde van de stad, op de hoek waar het Noard -van oudsher de hoofdas binnen de wegenstructuur van Workum- in de Prysterhoek overgaat, nog net binnen de grens van het beschermd stadsgezicht. Pastorie en kerk zijn naar het oosten-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zuidoosten georiënteerd, ongeveer in de optische verlenging van het in 1910 gedempte Dwarsnoord, dat loodrecht op het Noord uitkomt. Rechts van de pastorie ligt een pleintje dat toegang geeft tot de zij-ingang van de kerk en de pastorie. De hoofdingang van de pastorie bevindt zich dus niet in de voorgevel (oostgevel) maar in de noordgevel. De oostgevel, aan de straatzijde, wordt door een gietijzeren HEKWERK begrensd. De pastorie heeft tegenwoordig een museale functie.

Omschrijving

De pastorie is uit bruine baksteen opgetrokken en heeft een rechthoekige plattegrond, die aan de achterzijde verbonden is met de plattegrond van het kerkelijke gebouw. Zij wordt gedekt door een zadeldak met leien en twee schoorstenen. De voorgevel bestaat uit een trapgevel die door drie vlakke, gemetselde pilasters in drie velden wordt verdeeld, waartussen symmetrisch de tweemaal twee zesruits-ramen zijn geplaatst. Deze bevinden zich binnen gemetselde spaarvelden met gotische afsluiting en gemetselde decoratieve motieven.

Tussen de beide bouwlagen loopt een getande cordonlijst. Sierankers markeren de balklagen. Aan weerszijden van de ramen op de verdieping is een blinde drievenster-opening aangebracht. In de top zitten nog twee kleine lichtgebogen vensters. De noordgevel wordt door de ingangspartij symmetrisch verdeeld: links en rechts hiervan bevinden zich drie zesruits-vensters met grote spitsboogvormige, gemetselde boogvelden. Tussen de vensters zijn (sier)ankers geplaatst. De ingang bestaat uit een risalerend deel onder zadeldak, daar bevindt zich de voordeur met daarnaast een driekantig torentje onder spits dakje. Aan weerskanten hiervan zijn in het dakschild twee kleine dakkapellen met tentdak en piron aangebracht. In het risalerend deel (met trapgevel) bevinden zich de houten voordeur met tweelichts bovenlicht en daarboven een zesruits-venster. In het torentje zitten drie kleine vierkante vensters en drie verticale vensters. Alle vensters zijn van een gemetseld spitsboogvormig boogveld voorzien. Het gemetselde decoratieve element is in de eerste bouwlaag een grote bloem. De achtergevel is deels verbouwd: naast de houten achterdeur zit een groot nieuw venster en in de top een T-venster. De top wordt door kantelen afgesloten. In de zuidgevel zitten twee grote nieuwe vierkante vensters waartussen twee grote vensters met glas-in-lood en gotische spitsboog zijn geplaatst. In het zuidelijk dakschild zijn twee kleine kapellen aangebracht, gelijk aan die in het noordelijke dakschild.

Het INTERIEUR is voor waar het de indeling op de begane grond betreft in grote mate oorspronkelijk, de eerste verdieping is verbouwd. Op de begane grond zijn de kamers aan de straatzijde als museum ingericht: de plafonds zijn deels verlaagd, in de L-vormige lange gangen zijn de zwarte marmeren vloerplaten en de oude houten lambrisering nog aanwezig. De kamers met museale functie hebben nog de originele binnenluiken en een schoorsteenmantel van zwart marmer. Verder zijn de originele houten paneeldeuren nog aanwezig.

Waardering

De pastorie uit 1876-1877, met hekwerk, behorend bij het complex van de rooms-katholieke St. Werenfriduskerk van architect A. Tepe, is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het materiaalgebruik en de ornamentiek;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en (in redelijke mate) van het interieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)